

**O‘QITUVCHI VA O‘QUVCHI-TALABA O‘RTASIDAGI
MASOFA**

Choriyev Mirjalol Abdukarim o‘g‘li

Qarshi Iqtisodiyot va pedagogika universiteti

psixologiya yo‘nalishi

2-kurs talabasi

Annotatsiya: O‘qituvchi va o‘quvchi-talaba o‘rtasidagi masofa ta’lim jarayonida muhim ahamiyatga ega. Ushbu masofa o‘qituvchining professional pozitsiyasini saqlashi, o‘quvchi bilan hissiy va axloqiy munosabatlarni tartibga solishi uchun zarur. Bu masofa o‘zaro hurmat, muloqotning samaradorligi va pedagogik tamoyillarga rioya qilishni ta’minlaydi. Shu bilan birga, haddan tashqari rasmiy yoki masofali munosabat o‘quvchilarni o‘zlarini erkin his qilishlariga xalaqit berishi, o‘qituvchi bilan ochiq muloqotni cheklashi mumkin.

Kalit so‘zlar: atrof muhit, yashil iqtisodiyot, atrof muhitni asrash, barqaror rivojlanish, ifloslanishni kamaytirish, iqlim o'zgarishi, biologik xilma-xillik, qayta tiklanadigan energiya, ekologik toza, barqarorlik.

KIRISH

Ta’lim jarayonida o‘qituvchi va o‘quvchi-talaba o‘rtasidagi munosabatlar asosiy omillardan biri hisoblanadi. Ushbu munosabatlarning muvaffaqiyati ko‘p jihatdan ularning o‘rtasidagi masofaning qanday saqlanishiga bog‘liq. "Masofa" tushunchasi nafaqat jismoniy, balki psixologik va hissiy yaqinlikni ham o‘z ichiga oladi. O‘qituvchi o‘z professional rolini bajarishda o‘quvchilar bilan ishbilarmonlik munosabatlarini saqlashi, lekin ayni paytda samimiy va qo‘llab-quvvatlovchi bo‘lishi lozim. Optimal masofani belgilash o‘qituvchi uchun muhim vazifa bo‘lib, bu ta’lim jarayonining samaradorligi va

o'quvchilarning rivojlanishiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Shu sababli, ushbu mavzu pedagogik prinsiplar va amaliyotda alohida o'rin tutadi.[1]

MUHOKAMA VA NATIJALAR

O'qituvchi va o'quvchi-talaba o'rtasidagi masofa ta'lim jarayonining muhim aspektidir. Ushbu masofa o'qituvchining professional pozitsiyasini saqlashi va o'quvchilarni rag'batlantiruvchi muhitni ta'minlashi uchun zarur. Haddan tashqari yaqin munosabatlar o'qituvchining obro'siga ta'sir qilishi va o'quvchi tomonidan qoidabuzarliklarni keltirib chiqarishi mumkin. Aksincha, o'ta rasmiy va uzoq masofa o'quvchilarni o'z fikrlarini erkin bildirishdan cheklashi va ta'limga bo'lgan qiziqishini pasaytirishi mumkin.[2]

O'rganishlar shuni ko'rsatadiki, ta'limning samaradorligi uchun o'quvchilar bilan o'qituvchi o'rtasida ishonchli va hurmatga asoslangan munosabatlarni rivojlantirish muhimdir. Bunda o'qituvchining axloqiy tamoyillarga rioya qilishi, barcha o'quvchilarga teng yondashishi, ularning ehtiyoj va qobiliyatlarini inobatga olishi muhim rol o'ynaydi. Shuningdek, psixologik masofa o'qituvchi tomonidan shaxsiy masalalarda haddan tashqari chuqurlashmaslikni talab qiladi.

Pedagogik tamoyillarga asoslangan munosabatlar, shuningdek, o'quvchilarni individual yondashuv orqali rivojlantirish imkonini beradi. Masofa saqlashdagi muvaffaqiyatlar o'quvchilarni ta'lim jarayoniga faolroq jalb qilish, ularda tashabbuskorlik va mustaqil fikrlashni rivojlantirish bilan o'lchanadi.[3]

O'qituvchi va o'quvchi o'rtasida optimal masofa o'zaro hurmat va ishonchni shakllantiradi.

Haddan tashqari yaqinlik yoki masofaning katta bo'lishi ta'lim jarayoniga salbiy ta'sir ko'rsatadi.

O'qituvchi tomonidan professional axloqiy tamoyillarga rioya qilinishi, o'quvchilarning individual ehtiyojlarini hisobga olish ta'limning samaradorligini oshiradi.

Samarali masofa saqlanganda o'quvchilar o'zlarini erkin his qiladi, bu ularning qiziqishini oshiradi va muloqot sifatini yaxshilaydi.

O'rganishlar shuni ko'rsatadiki, o'qituvchi samimiyat va qat'iylik o'rtasidagi muvozanatni topganida, ta'lim jarayoni eng samarali bo'ladi.

Bu natijalar o'qituvchilarning o'quvchilarga yondashuvini takomillashtirish va ta'lim jarayonining sifatini oshirish uchun qimmatli yo'riqnoma bo'lib xizmat qilishi mumkin.

O'qituvchi va o'quvchi-talaba o'rtasidagi masofa ta'lim jarayonining samaradorligini belgilovchi asosiy omillardan biridir. Ushbu masofa professional va psixologik muvozanatni saqlash orqali ta'lim jarayoniga ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Optimal masofa o'zaro hurmat va ishonchni shakllantirib, o'quvchilarning o'zlarini erkin his qilishlariga va ta'limga faol jalb etilishiga yordam beradi.

Shu bilan birga, o'qituvchi tomonidan masofaning haddan tashqari qisqartirilishi yoki ortiqcha uzoq masofa saqlanishi salbiy oqibatlarga olib kelishi mumkin. Bu muvozanatni topish va samarali ta'lim muhiti yaratish o'qituvchidan yuqori pedagogik mahorat va axloqiy tamoyillarga sodiqlikni talab qiladi.[4]

XULOSA

Umuman olganda, o'qituvchi va o'quvchi o'rtasidagi masofaning to'g'ri belgilanishi ta'lim jarayonining sifatini oshirishga xizmat qiladi. Bu nafaqat o'quvchilarning akademik yutuqlariga, balki ularning shaxsiy va ijtimoiy rivojlanishiga ham ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Mazkur masala bo'yicha tadqiqotlar va tajribalar ta'limning yanada samarali modelini ishlab chiqishga hissa qo'shadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Мирзиёев Шавкат Миромонович. Эркин ва фаровон, демократик Ўзбекистон давлатини биргаликда барпо этамиз. Ўзбекистон Республикаси Президенти лавозимида киришиш тантанали маросимида

бағишланган Олий Мажлис палаталарининг қўшма мажлисидаги нутқ /
Ш.М. Мирзиёев. – Тошкент: Ўзбекистон, 2016. - 56 б.

2. Brophy, J. (2006). History of Research on Classroom Management. Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.

3. Walker, J. M. T. (2008). "Looking at Teacher Practices Through the Lens of Parenting Style." The Journal of Experimental Education, 76(2), 218–240.

4. Saphier, J., Haley-Speca, M. A., & Gower, R. R. (2008). The Skillful Teacher: Building Your Teaching Skills. Research for Better Teaching.